

บทที่ 9

การวัดและประเมินผลภาษาไทย ระดับประถมศึกษา

หลักการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนั้น การวัดและประเมินผลภาษาไทยจึงมักเป็นการประเมินผลในลักษณะของการอิงเกณฑ์ ซึ่งเป็นการตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า มีพฤติกรรมหรือคุณลักษณะถึงระดับเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์หรือไม่ โดยเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการวัดและประเมินผลนั้นจะอยู่ในรูปของจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่งระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 มี 18 ข้อ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มี 20 ข้อ และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 มี 22 ข้อ (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 1) โดยจะดำเนินการวัดในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavior Objectives)

การวัดและประเมินผลภาษาไทยในระดับประถมศึกษา มีลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การวัดและประเมินผลก่อนการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 1.1 เพื่อดูว่าผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ต่อการเรียนรู้ภาษาไทยมากน้อยเพียงใด
- 1.2 เพื่อวางแผนการสอนว่าควรจัดแนวการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะให้เหมาะสมกับผู้เรียน
- 1.3 เพื่อดูว่าพื้นฐานเบื้องต้นของผู้เรียนเป็นอย่างไร และเมื่อได้เรียนไปแล้วมีความรู้เพิ่มขึ้นเพียงใด

2. การวัดและประเมินผลระหว่างการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 2.1 เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่
- 2.2 เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนยังบกพร่องในจุดประสงค์ใด
- 2.3 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน

- 2.4 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนของครู
- 2.5 เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร
- 2.6 เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียนให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนภาษา

ไทย

2.7 เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนทั้งด้านความสนใจ และเจตคติ เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและการจัดสอนซ่อมเสริม

3. การวัดและประเมินผลหลังการเรียนการสอน มีจุดมุ่งหมายดังนี้

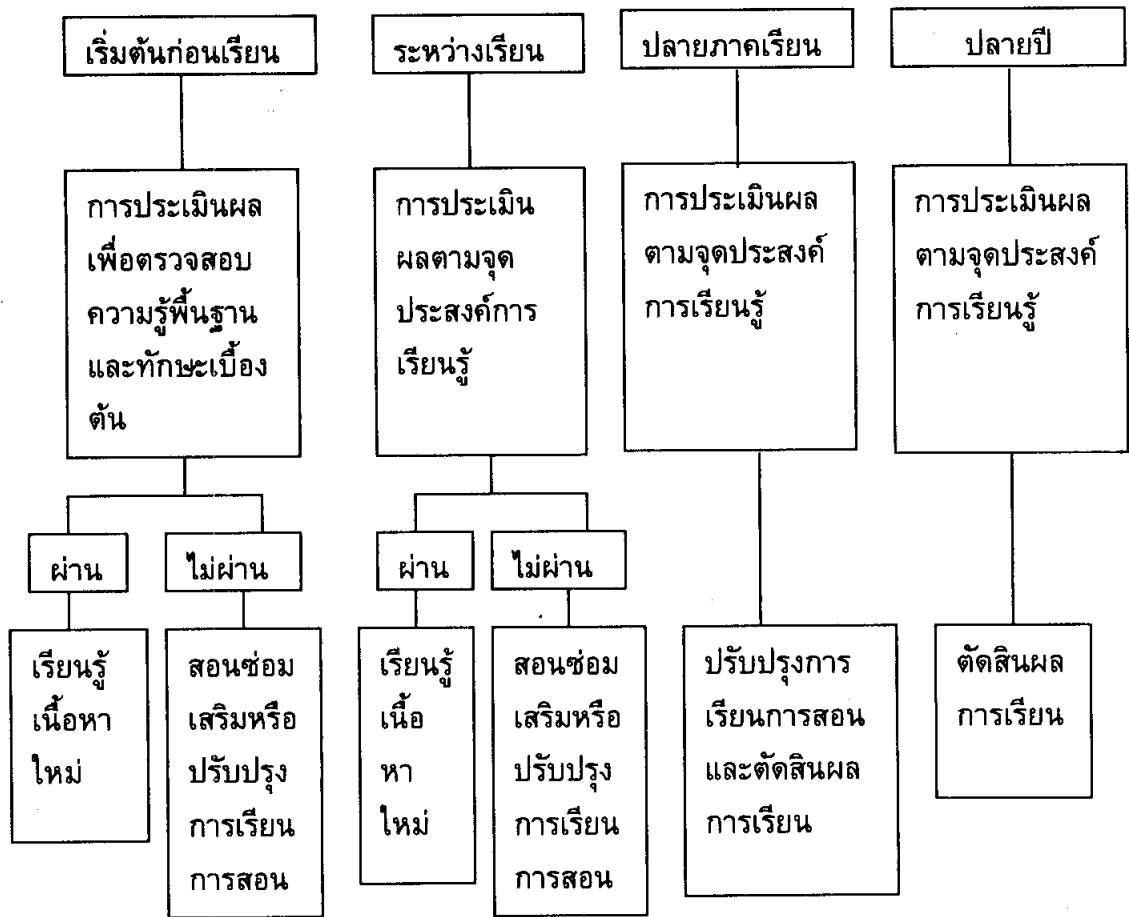
- 3.1 เพื่อตัดสินผลการเรียน
- 3.2 เพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเลื่อนชั้นปลายปี

ในการให้ระดับผลการเรียนภาษาไทยจะต้องนำผลการเรียนภาษาไทยไปรวมกับคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นทักษะกลุ่มเดียวกัน คะแนนเต็มวิชาละ 100 คะแนน เมื่อรวมแล้วกลุ่มทักษะจะมีคะแนนเต็ม 200 คะแนน ให้นำ 2 มาหาร ได้ผลลัพธ์เท่าไรจึงนำไปเทียบให้ระดับผลการเรียน โดยกำหนดไว้ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับผลการเรียน	ความหมาย
80 - 100	4	ผลการเรียนดีมาก
70 - 79	3	ผลการเรียนดี
60 - 69	2	ผลการเรียนปานกลาง
50 - 59	1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0 - 49	0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการจัดการการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษาชั้นนั้น การวัดและประเมินผลจะเข้ามามีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องอยู่ด้วยทุกระยะทุกขั้นตอนของการสอน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงเกณฑ์ที่กำหนดตามเป้าหมายของหลักสูตรที่วางไว้

แผนภูมิการประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษา

ข้อคิดบางประการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนภาษาไทย

1. การวัดและประเมินผลภาษาไทย ถ้าหากจะให้ได้รับผลดีถูกต้องก็ควรที่จะได้ วัดพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนการสอนภาษาไทยในทุก ๆ ด้าน ซึ่งปกติ แล้วมักจะดูที่วัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้แต่ตอนต้น วิธีการวัดและประเมินผลอาจใช้วิธีการสังเกต หรือการสนทนาซักถามเพื่อให้ได้ทราบพฤติกรรมที่แท้จริง

2. การวัดผลทุกครั้งควรที่จะได้วางวัตถุประสงค์ที่แน่นอนว่าจะวัดอะไรบ้าง เช่น วัดความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล ทักษะในการใช้ภาษา ไทย หรือวัดทัศนคติของผู้เรียน ทางที่ดีควรจะได้ทำการศึกษาวัตถุประสงค์ และเนื้อหาหลักสูตร

ให้ต้องแท้ แล้วลองวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อให้ได้รายละเอียดออกมาว่าจะวัดอะไรบ้าง มากน้อยเพียงไร ครูที่สอนวิชาภาษาไทยควรจะได้มีการประชุมกันและช่วยกันพิจารณาว่าจะให้ความสำคัญในด้านต่าง ๆ เพียงใด จะออกข้อสอบด้านละกี่ข้อ

3. เพื่อให้การวัดผลครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรได้อย่างทั่วถึง ควรจะได้ออกข้อสอบเป็นแบบปรนัย (Objectives) และเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) เป็นแบบ 4 ตัวเลือก ทั้งนี้ช่วยให้ครูถามได้มากข้อขึ้น และการตรวจให้คะแนนก็ดำเนินไปได้โดยง่าย อย่างไรก็ตาม ควรที่จะได้มีข้อสอบแบบอัตนัยด้วยเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นบ้าง

4. การวัดและประเมินผลนั้น ควรจะใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่แตกต่างกันออกไป เพื่อจะได้วัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาของผู้เรียนได้ทุกด้าน ควรใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การอภิปรายแสดงความคิด การโต้วาทิ การแสดงละคร การทำสังเขปข้อ การเขียนวิจารณ์ การวาดภาพแสดงจินตนาการ เป็นต้น เมื่อมีกิจกรรมการวัดผลหลายๆ ประเภท ครูก็จะสามารถสังเกตพฤติกรรมทางภาษาของผู้เรียนในแง่มุมต่างๆ ผู้เรียนเองก็ร่วมกิจกรรมไปอย่างสนุกสนาน แสดงความรู้ ความเข้าใจบทเรียนของตนออกมาให้ปรากฏ

5. การวัดและการประเมินผลควรจะได้ทำเป็นประจำสม่ำเสมอ และเป็นขบวนการที่ต่อเนื่อง

6. ครูควรที่จะได้บันทึกผลจากการประเมินไว้ให้เรียบร้อย และเก็บรวบรวมไว้เป็นเครื่องแสดงพัฒนาการและสัมฤทธิ์ผลทางภาษาของผู้เรียนซึ่งครูอาจแสดงผลเหล่านั้นให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการในการเรียนภาษาของผู้เรียนแต่ละคน สำหรับครูเองนั้นก็สามารภใช้ผลการประเมินเหล่านั้นเป็นเครื่องกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือใช้เป็นเครื่องประกอบการพิจารณาในการประเมินผลการสอนภาษาไทยในโอกาสต่อไป

7. การวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทย ควรที่จะได้วัดผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางภาษาหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะ ทศนคติ การใช้เหตุผล เป็นต้น

8. ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเองและของเพื่อนด้วย

9. การวัดผลที่ดีจะต้องมีความเที่ยงตรงสูง (Validity) คือสามารถวัดสิ่งที่เราต้องการวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย ถ้าเป็นการสอบคะแนนจากการสอบนั้นควรที่จะสามารถให้ความหมายแก่เราตรงตามที่เรารปรารถนา

10. การวัดผลที่ตุนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดควรเชื่อถือได้ (Reliability) หรือที่เรียกว่าความเชื่อมั่นสูง ซึ่งหมายความว่าข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนได้คงที่ จะวัดกี่ครั้ง วัดเมื่อใด ครูคนใดเป็นผู้วัด ก็จะได้ผลลัพธ์คงที่แน่นอน

11. การวัดและประเมินผลที่ดีจะต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม (Fair) หมายถึง ไม่ว่าจะป็นกิจกรรมหรือจะเป็นข้อสอบที่ใช้ประเมินใด ๆ ก็ตามควรจะต้องยุติธรรม มีความเสมอภาค ไม่ลำเอียงหรือจัดเพื่อเด็กกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

12. การวัดและประเมินผลไม่ควรจะเป็นเรื่องบั่นทอนกำลังใจของผู้เรียน หรือทำให้ผู้เรียนเกิดความหวาดหวั่น ตระหนกตกใจ การวัดผลที่ดีควรจะเป็นเรื่องยั่วให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นอยากคิด อยากลอง เกิดศรัทธาในการวัดและประเมินผลนั้น ข้อคำถามต่าง ๆ ควรจะมีลักษณะท้าทายให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ อยากสู้ อยากลองทำ การเรียงลำดับควรเรียงจากง่ายไปหายาก เมื่อผู้เรียนทำข้อสอบได้ก็เกิดกำลังใจ รู้สึกสนุก อยากทำ อยากคิดต่อไป

13. การวัดและการประเมินที่ดี ข้อสอบควรเป็นคำถามที่ลึกไม่ถามแบบผิวเผิน แต่ความรู้ความจำ ควรจะให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือวิเคราะห์ ได้ใช้สมอง พิจารณา ไตร่ตรองแล้วจึงสามารถตอบได้

14. การวัดผลที่ดีจะต้องมีความสะดวกต่าง ๆ เช่น จัดกิจกรรมประเมินผลได้สะดวก ถ้าเป็นข้อสอบก็ควรตรวจและให้คะแนนได้สะดวก เมื่อตรวจแล้วก็ตีความหมายของคะแนนเพื่อแสดงผลสัมฤทธิ์หรือพัฒนาการของผู้เรียนได้สะดวก

ขั้นตอนในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย

ในการวัดและประเมินผลภาษาไทยในระดับประถมศึกษาชั้นนั้น เพื่อให้สามารถนำผลจากการวัดและประเมินไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ผู้ทำหน้าที่วัดและประเมินควรปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ที่ต้องการจะวัด จุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาไทยระดับประถมศึกษาที่จะนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในการสอนและการวัดหรือประเมินผลที่ดีคือจุดประสงค์การเรียนรู้ในหลักสูตร คู่มือการสอนภาษาไทยและแบบ ป.02 ซึ่งผู้รับผิดชอบจะต้องทราบและรวบรวมจุดประสงค์เหล่านั้นไว้เป็นขั้นแรก

2. เลือกและเรียงจุดประสงค์เหล่านั้นตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ผู้รับผิดชอบจะต้องนำจุดประสงค์ที่รวบรวมได้ในขั้นตอนที่ 1 มาเลือกและเรียงตามลำดับขั้นตอนของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน

3. ศึกษาจุดประสงค์แต่ละจุดประสงค์ เพื่อกำหนดพฤติกรรมและเนื้อหาที่
ต้องการวัด ในขั้นตอนนี้จะต้องมีการวิเคราะห์พฤติกรรมเพื่อนำมาใช้ในการกำหนดเครื่องมือ
วัดที่เหมาะสม

4. เลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด เครื่องมือ ที่จะใช้
ในการการวัดและประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีหลายประเภท หลายชนิด หลายรูป
แบบ ซึ่งเครื่องมือบางประเภท บางชนิด ก็เหมาะสำหรับวัดพฤติกรรมได้เพียงอย่างเดียว การ
วัดผลในระดับขั้นนี้เป็นการวัดผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือการวัดผลตามเกณฑ์ที่กำหนด
จึงต้องระมัดระวังในการเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสม ทั้งบางทีก็อาจต้องใช้เครื่องมือหลาย
ประเภท หลายชนิดประกอบกัน ผู้รับผิดชอบจึงต้องรู้จักประเภท ชนิด และรูปแบบของเครื่องมือ
เพื่อจะได้สามารถกำหนดหรือเลือกใช้ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมที่จะวัด

5. สร้างเครื่องมือสำหรับใช้วัด ขั้นตอนนี้คือการลงมือสร้างเครื่องมือตามที่ได้
เลือกไว้แล้ว ผู้รับผิดชอบจะต้องรู้จักวิธีสร้างเครื่องมือประเภทต่าง ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เกิด
ประโยชน์สมตามความมุ่งหมาย

6. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ถ้าได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่อง
มือก่อนนำเครื่องมือไปใช้ก็จะทำให้มั่นใจว่าจะได้เครื่องมือที่มีคุณภาพดี เชื่อถือได้ รวมทั้ง
สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการวัดและประเมินผลได้อย่างแท้จริง

7. ใช้เครื่องมือวัดในการวัดและประเมินผลแต่ละขั้นตอนของการเรียนการ
สอนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน การประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษาเข้าไป
เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทุกระยะทุกขั้นตอน ผู้รับผิดชอบจะต้องศึกษาระเบียบ วิธีและ
หลักเกณฑ์ในการประเมินผลภาษาไทยระดับนี้ให้เข้าใจต้องแท้ จึงจะสามารถนำเครื่องมือไปใช้
วัดและประเมินผลในแต่ละขั้นตอนของการเรียนการสอนได้เหมาะสม

ในการใช้เครื่องมือนั้น ผู้รับผิดชอบจะต้องคำนึงถึงหลักสำคัญคือ จะต้องเปิด
โอกาสให้ผู้ถูกวัดได้แสดงความสามารถของตนออกมาอย่างเต็มที่ ผู้ที่ทำหน้าที่วัดต้องปฏิบัติ
ตามหลักของการใช้เครื่องมือแต่ละประเภท และดำเนินการวัดให้ถูกต้อง ดังนี้

1. บอกจุดมุ่งหมายของการวัดให้ผู้ถูกวัดทราบ
2. จัดให้บรรยากาศในการวัด เป็นไปในลักษณะเปิดโอกาสให้ผู้ถูกวัดใช้ความ
สามารถของตนอย่างเต็มที่ อย่าให้มีสิ่งใดรบกวน

3. เครื่องมือที่ใช้ไม่ควรมีจุดบกพร่อง อันจะมีผลทำให้ผู้ถูกวัดต้องเสียเวลาไป กับสภาพของเครื่องมือ

4. ในการดำเนินการวัด ต้องให้ความยุติธรรมแก่ผู้ถูกวัดเท่ากันทุกคน

5. ในการดำเนินการวัด ต้องปฏิบัติตามหลักการวัดที่ดี ซึ่งมี 2 ระยะ คือ การเตรียมตัวก่อนสอบ และการดำเนินการสอบ

8. สรุปผลเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนหรือตัดสินการเรียน ชั้นนี้เป็นขั้นแปลผลจากการวัดแล้วสรุปออกมาเพื่อบอกหรือใช้ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือ หลาย ๆ อย่าง สำหรับการประเมินผลภาษาไทยระดับประถมศึกษาชั้น การนำผลจากการ ประเมินมาใช้จะมุ่งใน 2 ประเด็นคือ ใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน โดยจะ เน้นหนักในเรื่องการปรับปรุงการเรียนการสอนมากกว่าการตัดสินผลการเรียน

9. รายงานผล จุดมุ่งหมายของการรายงานผลการเรียนภาษาไทย ระดับ ประถมศึกษาก็เพื่อให้ผู้เรียน ได้ทราบถึงจุดบกพร่องหรือความเจริญงอกงามของตน เพื่อให้ครู ผู้สอนผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียน และเพื่อเป็นหลักฐาน บันทึกรูปผลการเรียนของผู้เรียนสำหรับการแนะแนวหรือแก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไป

วิธีการรายงานผลที่สามารถนำมาใช้กับการประเมินผลการเรียนระดับ ประถมศึกษามีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. รายงานแบบแสดงระดับผลการเรียน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ว่า ในการประเมินผลการเรียนระดับประถมศึกษา ปลายภาคเรียนและปลายปี ให้รายงานหรือแจ้ง ผลเป็นระดับผลการเรียน เป็นระดับ 4, 3, 2, 1 หรือ 0

2. รายงานแบบเส้นภาพ รายงานแบบนี้แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนจุดเด่นของวิชา ต่างๆ ที่เด็กเรียน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขการเรียนและใช้ประโยชน์ในการแนะแนว ได้ด้วย

3. รายงานโดยใช้แบบสำรวจรายการ รายงานแบบนี้เป็นการรายงาน อย่าง ละเอียดทุกหน่วยย่อยของเนื้อหาวิชา ซึ่งจะเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นในแต่ละ หน่วยงานการเรียน การรายงานในลักษณะนี้จะช่วยให้ผู้เรียนแข่งขันในด้านการเรียนกับ ตนเอง และจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนทุกระดับความสามารถ

4. รายงานโดยการประชุมกับผู้ปกครอง รายงานแบบนี้มักใช้ควบคู่กับวิธีอื่น และเป็นรายงานในลักษณะที่จัดให้มีการประชุมขึ้นระหว่างครูและผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาหารือ

กันถึงเรื่องผลการเรียนของผู้เรียนว่ามีข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อน จุดเด่นประการใดบ้าง สำหรับหาทางช่วยปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมให้ถูกทาง

5. รายงานโดยการเขียนอธิบาย หมายถึงการเขียนอธิบายจากโรงเรียนไปถึงผู้ปกครอง รายงานแบบนี้อาจทำควบคู่กับวิธีใดวิธีหนึ่งที่กล่าวมาแล้วใน 3 วิธีแรก

พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้

พฤติกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ในการวัดและประเมินผลการเรียน คือ พฤติกรรมการเรียนรู้ซึ่งปรากฏในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทุกระดับ โดยเฉพาะจุดมุ่งหมายของการสอนระดับบทเรียนนั้น ถือว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการวัดและประเมินผลครูผู้สอนจึงควรรู้จักลักษณะของพฤติกรรมดังกล่าวเป็นอย่างดี ตลอดจนสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมลักษณะต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สอดคล้องตามความมุ่งหมาย

พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสมองได้แก่พฤติกรรมประเภทความรู้ความคิด หรือสติปัญญา เช่น ความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นต้น พฤติกรรมด้านนี้ถือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการศึกษา และยังเป็นเกณฑ์สำคัญในการตัดสินความสามารถ เก่ง-อ่อน ของผู้เรียนอีกด้วย

สมรรถภาพทางภาษาไทยที่มีลักษณะเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยคือ

การฟัง	-	ฟังแล้วเข้าใจ
การอ่าน	-	มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน
	-	อ่านในใจและจับใจความของเรื่องที่อ่าน
	-	อ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ
การเขียน	-	เขียนโดยลำดับความคิดเห็นเหตุการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง
	-	เขียนแสดงความคิดอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ได้
	-	เขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนอย่างมีวิจารณ์ญาณได้

จะให้เห็นว่าการฟังและการอ่านเป็นการจับใจความจากเรื่องที่ฟังและอ่าน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ เพราะจะต้องรู้ว่าสิ่งที่ได้ฟังหรืออ่านนั้นหมายถึงอะไร เนื้อหาสาระเป็นอย่างไร

ลักษณะของคำถามต้องถามถึงสาระสำคัญ เรื่องราวรายละเอียด เหตุผลของเรื่องนั้น ๆ

วิธีการวัดที่เหมาะสม คือการทดสอบด้วยแบบสอบถามชนิดต่าง ๆ เช่น

- แบบปรนัย (เลือกตอบ เติมคำ ถูก-ผิด ตอบสั้น ๆ จับคู่)
- แบบอัตนัย
- การถามตอบด้วยวาจา

ส่วนการเขียนนั้น จะต้องวัดโดยกำหนดหัวข้อให้หรือให้ผู้เรียนเขียนเองอย่างเสรี

2. พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตามที่สมองสั่งหรือใช้อย่างมีจุดมุ่งหมาย พฤติกรรมด้านนี้เกิดจากการเคลื่อนไหวร่างกายให้เป็นไปตามความคิด หรืออย่างมีแบบแผนและขั้นตอน ได้แก่ การปฏิบัติงานทุกชนิด เช่น งานที่ใช้ตา หู มือ และการเคลื่อนไหว รวมทั้งงานที่ต้องใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหลายส่วนประกอบกัน เช่น การพูด การแสดงท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น

สมรรถภาพทางภาษาไทยที่มีลักษณะเป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย คือ

การฟัง	-	ฟังแล้วปฏิบัติตามได้
การพูด	-	พูดสื่อความได้
	-	ใช้น้ำเสียง คำพูด ได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
	-	พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์และสรุปความได้
การอ่าน	-	มีมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการพูด
	-	อ่านออกเสียง
การเขียน	-	มีนิสัยที่ดีในการอ่าน
	-	เขียนได้ถูกต้องสวยงาม
	-	มีนิสัยที่ดีในการเขียน (ข้อปฏิบัติในการเขียน)

วิธีการวัดที่เหมาะสมคือ การทดสอบภาคปฏิบัติโดยกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ส่วนสำคัญในการวัดภาคปฏิบัติขึ้นอยู่กับทักษะที่ต้องการวัด ดังตัวอย่าง

1. การพูด

จุดประสงค์
ลักษณะของแบบวัด
ประเด็นในการประเมิน

พูดสื่อความได้ชัดเจนถูกต้องและคล่องแคล่ว
กำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนพูด
การใช้ภาษา ถ้อยคำ การลำดับเหตุการณ์
ความคล่องแคล่ว ความชัดเจน ท่าทาง เนื้อหาสาระ
ฯลฯ

การให้คะแนน

- ใช้แบบจัดอันดับคุณภาพที่เป็นมาตรฐานประมาณค่า 3 ระดับ คือ 3 = ดีมาก 2 = พอใช้ 1 = ปรับปรุง
- ใช้แบบสำรวจรายการที่กำหนดรายการงานการประเมิน แล้วประเมินผ่านหรือไม่ผ่าน

2. การเขียน

จุดประสงค์
ลักษณะของแบบวัด
ประเด็นในการประเมิน

คัดลายมือได้ถูกต้องสวยงาม
ให้ผู้เรียนคัดลายมือด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด
จากข้อความที่กำหนดให้ 1 จบ
ต้องพิจารณาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
ปริมาณ คัดได้ครบตามคำสั่ง
คุณภาพ ความถูกต้อง ความสวยงาม ความสะอาด

การให้คะแนน

ใช้แบบจัดอันดับคุณภาพที่เป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ 3 = ดีมาก 2 = พอใช้ 1 = ปรับปรุง
ซึ่งจะต้องพิจารณาจากสัดส่วนด้านปริมาณ : ด้านคุณภาพ

3. พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ ได้แก่ พฤติกรรมประเภทความรู้สึกหรืออารมณ์ เช่น เจตคติที่ดีงาม ค่านิยมที่ถูกต้องหรือลักษณะนิสัยที่ดีงาม พฤติกรรมด้านนี้ก็สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเช่นเดียวกัน เพราะคุณภาพของผู้เรียนมีผลต่อส่วนรวมและประเทศชาตินั้น มิได้เกิดจากความสามารถทางสมองเพียงด้านเดียว แต่ยังต้องรวมถึงการมีคุณธรรมในตัวด้วย

พฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านดังกล่าวข้างต้น สามารถพัฒนาให้องงามขึ้นได้ ถ้าผู้เรียนรู้จักลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านี้อย่างแท้จริง ย่อมอำนวยความสะดวกทั้งในด้าน

การเรียนการสอนและการวัดผล โดยเฉพาะในด้านการวัดผลนั้นทำให้สามารถเลือกเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

พฤติกรรมทั้ง 3 ด้านดังกล่าวนี้อาจจะปรากฏอยู่ในจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ 2 ลักษณะ คือ

1. **พฤติกรรมแฝง** เป็นพฤติกรรมที่ปรากฏในลักษณะแฝงเร้น ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง ซึ่งจะระบุในรูปของคำต่อไปนี้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ ความสนใจ ความซาบซึ้ง เจตคติ และทักษะ เป็นต้น

2. **พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้** เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาให้สังเกตเห็นได้โดยตรง ซึ่งจะระบุในรูปของคำที่บ่งการกระทำ เช่น บอก อธิบาย เขียน พูด แสดง เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษาบางระดับจะกำหนดในรูปของพฤติกรรมแฝง บางระดับก็กำหนดในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ และบางทีก็กำหนดไว้ทั้ง 2 ลักษณะ ถ้ากำหนดในรูปของพฤติกรรมแฝงก็มักจะตั้งข้อความออกมาว่า พฤติกรรมแฝงนั้น ๆ ควรจะต้องมีการแสดงออกอย่างไร นั่นก็คือจะต้องกำหนดให้เป็นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ เพื่อนำมากำหนดในรูปของพฤติกรรมที่สามารถกระทำหรือปฏิบัติให้เห็นได้โดยตรงอีกทีหนึ่ง จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าวนี้ คือ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั่นเอง ดังนั้นจึงควรได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแตกต่างจากจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ชนิดอื่น ซึ่งมักจะกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ไว้ในรูปนามธรรม ลักษณะสำคัญของจุดประสงค์ชนิดนี้ก็คือเน้นการแสดงออกที่ครูสามารถมองเห็นหรือสังเกตได้ จนสามารถบอกได้ว่า ผู้เรียนมีลักษณะตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจึงนำมาใช้ในการช่วยวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี

ความหมายของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม คือจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นเป็นข้อความอันกล่าวถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนต้องการหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในเรื่องหน่วยนั้น ๆ แล้ว

ส่วนประกอบของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมประกอบด้วยข้อความที่มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมที่คาดหวังหรือพฤติกรรมปลายทาง เป็นข้อความส่วนที่กล่าวถึงการกระทำหรือพฤติกรรมของผู้เรียนอันสามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนคาดหวังหรือปรารถนาจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนหลังจากจบการเรียนการสอนหน่วยใดหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้ว โดยผู้สอนจะต้องกำหนดลงไปให้ชัดเจนว่า หลังจากจบการเรียนการสอนเรื่องนั้นหรือหน่วยนั้นแล้ว ผู้เรียนสามารถ “ทำ” อะไร หรือแสดงพฤติกรรมอะไรได้บ้าง เช่น

บอกความหมายของพยางค์ได้

อ่านคำควบกล้ำได้

เข้าร่วมกิจกรรมการโต้วาทีที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

คำที่ใช้ในการกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวังนี้ เป็นคำที่บ่งถึงการกระทำโดยตรง เช่น บอก ตอบ เขียน อธิบาย จำแนก บรรยาย แปล เปรียบเทียบ ออกแบบ วิเคราะห์ ประเมิน ยกตัวอย่าง ให้คำจำกัดความ ฯลฯ

ตัวอย่าง พฤติกรรมและลักษณะการแสดงออก

พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

พฤติกรรม	การแสดงออก
ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ	บอก บรรยาย ให้รายการ จับคู่ ให้นิยาม ฯลฯ แปล อธิบายความหมาย บอกความแตกต่าง ยกตัวอย่าง จัดเรียงเรียงใหม่ ทำนาย ตีความหมาย ฯลฯ
การนำไปใช้	แก้ปัญหา สาธิต เสนอ บอกวิธีใช้ ฯลฯ
การวิเคราะห์	จำแนก เปรียบเทียบ ให้เหตุผล จัดประเภท บอก ฯลฯ
การสังเคราะห์	วางแผน แสดงเหตุผล วางโครงการ ปรับปรุง เขียน ฯลฯ
การประเมินค่า	ประเมิน วินิจฉัย วิพากษ์วิจารณ์ ให้เกณฑ์ ตัดสิน ฯลฯ

พฤติกรรมด้านจิตพิสัย

พฤติกรรม	การแสดงออก
การรับรู้	ถาม บอก บรรยาย ชี้บ่ง ใช้ ตอบ เขียน ฯลฯ
การตอบสนอง	ตอบ ยอมรับทำตาม ช่วย รายงาน อภิปราย แสดง ฯลฯ
การสร้างคุณค่า	สาริต บรรยาย ชี้แจง ให้เหตุผล เสนอ เลือก ฯลฯ
การจัดระบบ	จัดแจง รวบรวม ปรับปรุง แก้ไข ทำให้สมบูรณ์ ฯลฯ
การสร้างลักษณะนิสัย	ปฏิบัติ ปรับปรุง แสดงท่าทาง ตรวจสอบ เสนอ แก้ไข ฯลฯ

พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย สำหรับพฤติกรรมด้านนี้ เป็นการกระทำอยู่แล้ว เช่น สร้าง แต่ง พุด ประดิษฐ์ เขียน ประกอบ ทำ ฯลฯ การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของพฤติกรรมด้านนี้ ทำได้สะดวกกว่าพฤติกรรมด้านอื่น ๆ

2. **สถานการณ์** เป็นข้อความส่วนที่กำหนดให้เป็นสภาวะหรือเงื่อนไข ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังออกมา เช่น

เมื่อเรียนเรื่อง อักษรนำจบแล้ว

เมื่อกำหนดคำควบกล้าให้ 10 คำ

เมื่อให้ดูรูปภาพ

สถานการณ์ที่กำหนดให้แบบนี้ อาจเป็นเรื่องราว เนื้อหา อุปกรณ์ ข้อมูลต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งผู้เรียนเคยประสบในระหว่างเรียน หรือผู้สอนอาจกำหนดขึ้นใหม่ให้เหมือนหรือแปลกใหม่จากเดิมก็ได้

3. **เกณฑ์** เป็นข้อความส่วนที่กำหนดหรือปริมาณหรือระดับความสามารถในการแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังของผู้เรียน ออกมาตามที่คุณสอนคิดว่าควรจะเป็น นั่นคือจะต้องมีเกณฑ์บ่งไว้ว่า ในสถานการณ์ที่กำหนดให้ นั้น ผู้เรียนจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่คาดหวังออกมาได้ตามที่คุณสอนต้องการมากน้อยเพียงใด จึงจะเป็นที่พอใจและยอมรับว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้และบรรลุถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนานั้นแล้ว ดังตัวอย่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในส่วนที่เป็นเกณฑ์ ดังนี้

ได้ถูกต้อง

ได้ 8 ใน 10 คำ

ทุกครั้ง

การเรียนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ได้กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้ให้ เรียบร้อยในจุดประสงค์การสอน หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ในคู่มือการสอนภาษาไทยซึ่งใช้ สำหรับการสอนระดับบทเรียน เช่น

บอกความหมายของคำ และกลุ่มคำที่กำหนดให้ได้

อ่านออกเสียงบทเรียนบทที่ 5 ได้

พูดและเขียนวิพากษ์วิจารณ์เรื่องในบทเรียนได้

การนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้ในการวัดและประเมินผล

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า การเรียนการสอนได้บรรลุผล สมดังความมุ่งหมายหรือยัง ผู้เรียนบรรลุผลเพียงใด มีส่วนใดบ้างที่ยังบกพร่อง จะได้จัดการสอน ซ่อมเสริม และวัดผลซ้ำ การเรียนการสอนทุกครั้งจะดำเนินไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย ไม่เลื่อนลอย ผู้เรียนมีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า และสามารถมองเห็นข้อบกพร่องที่ตนควรจะต้องแก้ไขผู้สอน ก็เตรียมการสอนได้ง่ายขึ้นและตรงจุด ทั้งสามารถประเมินผลการสอนของตนได้ถูกต้อง ยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ ส่วนผู้ปกครองก็จะมีโอกาสช่วยเตรียมตัว เด็กได้ถูกต้อง ดังนั้นจะเห็นว่าการสอนและการวัดผลโดยอาศัยจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็น แนวทางนั้น เป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออกจะต้องดำเนินควบคู่กันไป

การนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมไปใช้ในด้าน การวัดและประเมินผลนั้นมีลักษณะดังนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรมอันเกิดจากการเรียนรู้เรื่องที่จะ วัดและประเมินผลได้อย่างชัดเจน เช่น ในการเรียนเรื่องสังข์ทอง ผู้สอนต้องการจะแทรกเรื่อง กลอนบทละครลงไปด้วย ก็ต้องกำหนดเป็นทำนองว่า ผู้เรียนควรจะมีพฤติกรรมใดหรือควรจะทำอะไรได้บ้าง เช่น ควรรู้ลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละคร โดยสามารถแสดงออกด้วยการบอกลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละครได้ถูกต้อง ควรจะสามารถนำความรู้เรื่องนี้ไป ใช้ได้โดยสามารถแสดงออกด้วยการแต่งกลอนบทละครได้ถูกแบบแผนบังคับ เป็นต้น

2. ใช้เป็นแนวทางในการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนหลังการวัดและ ประเมินผล ผลที่ได้จากการวัดและประเมินซึ่งดำเนินตามแนวทางของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะสามารถบอกได้ว่าการเรียนการสอนแต่ละครั้งดีสมบูรณ์แล้ว หรือมีจุดบกพร่องอย่างไร

บทพร้อมที่การสอนของครู หรือการเรียนของผู้เรียน หรือเนื่องจากสาเหตุอื่น ซึ่งครูจะต้องใช้ วิจารณ์ญาณพิจารณาหาสาเหตุเอาเอง แล้วหาวิธีปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ใช้เป็นแนวทางในการเลือกใช้เครื่องมือได้ตรงกับพฤติกรรมที่จะวัด พฤติกรรมที่คาดหวังซึ่งกำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม จะช่วยให้ทราบว่า เมื่อจะวัดและ ประเมินผลเรื่องนั้น ๆ ควรใช้เครื่องมือชนิดใดจึงจะเหมาะสม เช่น ถ้าจุดประสงค์นั้นมีพฤติกรรม ที่คาดหวังเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยเครื่องมือที่ใช้ควรเป็นข้อสอบ ถ้าเป็นพฤติกรรมด้านจิต พิสัย เครื่องมือก็ควรเป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการหรือการจัดอันดับคุณภาพ เป็นต้น ถ้าเป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เครื่องมือก็ควรเป็นแบบสำรวจรายการหรือการสังเกต เป็นต้น

4. ใช้ช่วยในการกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาและพฤติกรรมที่จะวัด ซึ่งจะก่อ ให้เกิดการวัดที่ครอบคลุมครบถ้วน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นชอยละเอียดออกมาจากจุด ประสงค์ใหญ่และเนื้อหาหลักสูตรซึ่งได้วิเคราะห์ดีแล้ว เมื่อนำมาใช้ในการวัดและประเมินผล จึง สามารถวัดเนื้อหาและพฤติกรรมได้ครอบคลุมครบถ้วน

5. ใช้เป็นแนวทางในการเขียนข้อสอบ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะบอกให้ ทราบว่า จะใช้เนื้อหาอะไร (ซึ่งจะอยู่ในตอนที่เป็นสถานการณ์หรือแฝงอยู่ในตอนที่เป็นพฤติ กรรมที่คาดหวังในกรณีที่จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้นไม่ได้กำหนดสถานการณ์ให้ เนื่องจาก สามารถกล่าวรวมไว้ในพฤติกรรมที่คาดหวังได้) จะวัดพฤติกรรมอะไร (ดูได้จากตอนที่เป็น พฤติกรรมที่คาดหวัง) และประการสุดท้าย เกณฑ์ที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมก็นำ มาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดน้ำหนักของเนื้อหาแต่ละหน่วยในข้อสอบฉบับนั้นได้

ตัวอย่างการนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมมาใช้เป็นแนวทางในการออกข้อสอบ **จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม**

เมื่อเรียนเรื่องกลอนบทละครจบแล้ว นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละครได้ถูกต้อง
2. แต่งกลอนบทละครได้ถูกแบบแผนบังคับ

จากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ใน 1 และ 2 นี้ นำไปตั้งคำถามหรือออก ข้อสอบวัดว่า ผู้เรียนจะสามารถทำตามพฤติกรรมหรือเกิดพฤติกรรมตามที่บ่งไว้ในข้อ 1 และ 2 ได้หรือไม่ ดังนี้

- 1.1 กลอนบทละครมีลักษณะแผนผังบังคับอย่างไร
- 1.2 จงบอกลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละคร

1.3 ข้อใดเป็นลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละครที่ถูกต้อง

ฯลฯ

2.1 จงแต่งกลอนบทละคร 2 บท

2.2 จงเติมข้อความที่เหมาะสมและถูกต้องตามลักษณะแผนผังบังคับของกลอนบทละครในช่องว่าง

2.3 ควรนำข้อความในข้อใดเติมลงในช่องว่างของกลอนบทละครที่กำหนดให้

ฯลฯ

การวัดผลการเรียนการสอนภาษาไทย

การวัดผลการเรียนการสอนภาษาไทย ควรมุ่งวัดในสิ่งต่อไปนี้

1. ความรู้ ความสามารถด้านสติปัญญาของผู้เรียน

- ความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียน

- ความรู้ในเชิงการใช้ภาษาไทย เป็นเครื่องสื่อความหมายได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพตลอดจนรู้สขของถ้อยคำความรู้เชิงวรรณคดี และหลักเกณฑ์ทางภาษา

2. ทักษะ คือวัดความชำนาญ ความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

3. เจตคติที่มีต่อการเรียนภาษาไทย

- ความนิยมชมชอบในการใช้ภาษา

- ความภาคภูมิใจในภาษา

- ความชื่นชมในรสไพเราะของถ้อยคำ

การวัดและประเมินผลทักษะการฟัง

สาระสำคัญ

1. การวัดและประเมินผลสมรรถภาพการฟัง เป็นการวัดพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

2. การวัดและประเมินผลสมรรถภาพการฟังจะต้องประเมินใน 5 สมรรถภาพ คือ ฟังแล้วปฏิบัติตามได้ ฟังแล้วเข้าใจ ร่วมกิจกรรมการฟังด้วยความเพลิดเพลิน เห็นคุณค่าของการฟัง และมีนิสัยที่ดีในการฟัง โดย 3 สมรรถภาพหลังควรประเมินไปพร้อมๆ กัน

3. การวัดและประเมินผลสมรรถภาพการฟัง สามารถกระทำได้หลายวิธี คือ การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ และแบบจัดอันดับคุณภาพ

กรอบจุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถภาพ	จุดประสงค์การเรียนรู้		
	ชั้น ป.1-2	ชั้น ป.3-4	ชั้น ป.5-6
1. ฟังแล้วปฏิบัติตามได้	ฟังคำ วลี ประโยค ประกาศ คำสั่ง แล้วปฏิบัติตาม	-	-
2. ฟังแล้วเข้าใจ	ฟังเรื่องสั้นและง่ายแล้วเข้าใจ	ฟังเรื่องราว ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ แล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นได้	ฟังเรื่องราว บทความ ข่าว การอภิปราย ฯลฯ แล้วสามารถวิเคราะห์ หาหลักการ เจตนา- รมณ์และนัยของข้อความและเรื่อง
3. ร่วมกิจกรรมการฟังด้วยความเพลิดเพลิน	มีความเพลิดเพลินในการฟัง	หาความบันเทิงจากการฟัง	หาความบันเทิงจากการฟัง
4. เห็นคุณค่าของการฟัง	เพิ่มพูนทักษะ / ประสบการณ์ทางภาษาโดยการฟัง	ใช้ทักษะการฟังในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด	ใช้ทักษะการฟังในการเพิ่มพูนความรู้ ความคิด
5. มีนิสัยที่ดีในการฟัง	ฟังอย่างตั้งใจ	ให้ความสนใจในเรื่องที่ฟัง	ปฏิบัติตนเป็นผู้นิสัยที่ดีในการฟัง

นอกจากจุดประสงค์การเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ครูจำเป็นต้องทราบเนื้อหาเพื่อใช้ประกอบในการวัดทักษะการฟังด้วย

เนื้อหา

ช่วงชั้น ป.1-2	ช่วงชั้น ป. 3-4	ช่วงชั้น ป. 5-6
<p>คำ วลี ประโยค นิทาน เกม ประกาศ คำสั่ง เรื่องจากบทเรียน ข่าวเหตุ การณ์ เพลง คำคล้องจอง บทร้อยกรอง สิ่งบันเทิง จากสื่อมวลชน ซึ่งเป็น เรื่องสั้น ๆ ง่าย ๆ</p>	<p>เรื่องราว ข่าว เหตุการณ์ คำโฆษณา คำอธิบาย การอภิปราย การรายงาน ปริศนาคำทาย คำพูด เปรียบเทียบ สุภาษิต คำพังเพย</p>	<p>เรื่องราว บทความ ข่าว เหตุการณ์บ้านเมือง เรื่องที่เป็นปัญหาชีวิต ประจำวัน การอภิปราย การรายงาน การโต้วาที คำโฆษณาชวนเชื่อ คำชัก ชวน ปลุกใจ พระธรรม เทศนา คำพูดที่แสดงการ เปรียบเทียบแสดงความ ต้องการโดยตรง และโดย นัย สำนวน คำขวัญ คำคม สุภาษิต บทร้อย- กรอง เพลงบทร้องเกี่ยว กับการเล่นของเด็ก การละเล่นต่าง ๆ สิ่ง บันเทิงจากสื่อมวลชน</p>

การวัดและการประเมินผลทักษะการพูด

สาระสำคัญ

1. การวัดและการประเมินผลทักษะการพูด เป็นการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง
2. การวัดและการประเมินผลทักษะการพูด ควรประเมินทั้ง 4 สมรรถภาพไปพร้อม ๆ กัน คือพูดสื่อความได้ ใช้น้ำเสียงได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ และสรุปความได้ และมีมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการพูด

3. วิธีการวัดที่เหมาะสมคือ การสังเกต เครื่องมือวัดได้แก่ แบบสังเกต แบบสำรวจ
รายการ แบบจัดอันดับคุณภาพ

กรอบจุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถภาพ	จุดประสงค์การเรียนรู้		
	ชั้น ป.1-2	ชั้น ป.3-4	ชั้น ป.5-6
1. พูดสื่อความได้	พูดสื่อความชัดเจน และถูกต้อง	พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว	พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และมีวิจารณ์ญาณ
2. ใช้น้ำเสียง คำพูด ได้ถูกต้องเหมาะสม กับกาลเทศะและ บุคคล			ใช้น้ำเสียง คำพูดได้ ถูกต้องเหมาะสมกับ กาลเทศะและบุคคล
3. พูดแสดงความคิด เห็นเชิงวิพากษ์ วิจารณ์และสรุปความ ได้		พูดแสดงความคิด เห็นเชิงวิพากษ์ วิจารณ์และสรุป ความได้	พูดแสดงความคิดเห็น เชิงวิพากษ์วิจารณ์และ สรุปความได้
4. มีมารยาทและ บุคลิกภาพที่ดีใน การพูด	ปฏิบัติตนตามคำแนะ นำเกี่ยวกับมารยาท และบุคลิกภาพใน การพูด	ปฏิบัติตนตามวิธีการ ที่เหมาะสมเกี่ยวกับ มารยาท และ บุคลิกภาพ	เลือกปฏิบัติตนเกี่ยว กับมารยาทและบุคลิก ภาพในการพูดใน โอกาสต่างๆ อย่าง เหมาะสม

เนื้อหา

หลักสูตรได้กำหนดเนื้อหาของทักษะการพูดไว้ดังนี้

ช่วงชั้น ป.1-2	ช่วงชั้น ป.3-4	ช่วงชั้น ป.5-6
<ul style="list-style-type: none"> - การออกเสียงคำ วลี ประโยค - การเล่าเรื่อง นิทาน - การเล่าข่าวเหตุการณ์ - การท่องบทร้อยกรอง - การรายงาน - การสนทนา - การอภิปราย - การร้องเพลง - การแสดงละคร - การเล่นเกมปริศนาคำทาย - การเล่นเกม - การเล่นเกมที่มีบทร้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้คำในชีวิตประจำวัน (คำควบกล้ำ คำที่มี ร ล) - การสนทนา - การเล่าเรื่อง, นิทาน - การอธิบาย - การบรรยายความรู้สึก - การรายงาน - การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ - การสรุปความคิด - การแสดงละคร - การเล่นเกมปริศนาคำทาย - การต่อคำคล้องจอง - การท่องบทร้อยกรอง - การร้องเพลง - การเล่นเกมที่มีบทร้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้คำในชีวิตประจำวัน - การใช้คำพูดได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล - การเล่าเรื่อง, นิทาน - การอธิบาย, ชี้แจง - การบรรยายความรู้สึก - การรายงาน - การอภิปราย, ได้ว่าที่ - การแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ - การสรุปความคิด - การสนทนา, สัมภาษณ์ - การพูดแสดงความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ - การพูดในฐานะพิธีกร - การต่อคำคล้องจอง - การใช้คำสุภาพ/คำราชาศัพท์ - การแสดงละคร - การร้องเพลง - การท่องบทร้อยกรอง - การเล่นเกมปริศนาคำทาย - การเล่นเกมที่มีบทร้อง

จากขอบข่ายเนื้อหาดังกล่าว จะช่วยให้ครูทราบได้ว่าจะจัดกิจกรรมการพูดในเรื่องอะไรบ้าง และสามารถวัดและประเมินผลได้อย่างสอดคล้องกัน

การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน

สาระสำคัญ

1. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่าน จะต้องวัดพฤติกรรมให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

2. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่านจะต้องประเมินสมรรถภาพ 5 สมรรถภาพ คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน อ่านออกเสียง อ่านเข้าใจและจับใจความของเรื่อง อ่านอย่างมีวิจารณญาณ และมีนิสัยที่ดีในการอ่าน

3. การวัดและประเมินผลทักษะการอ่านสามารถวัดได้ด้วยวิธีการหลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจรายการ และแบบสอบถาม

กรอบจุดประสงค์การเรียนรู้

สมรรถภาพ	จุดประสงค์การเรียนรู้		
	ชั้น ป.1-2	ชั้น ป.3-4	ชั้น ป.5-6
1. มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่าน	- มีความรู้หลักเกณฑ์การอ่านเกี่ยวกับรูปและเสียงสระ วรรณยุกต์ การแจกลูกสะกดคำ การผันอักษร ฯลฯ	- มีความรู้หลักเกณฑ์การอ่านเกี่ยวกับคำพ้อง อักษรย่อ คำราชาศัพท์ ภาษิต ฯลฯ	- มีความรู้หลักเกณฑ์การอ่านเกี่ยวกับคำสุภาพ ภาษิต คำพังเพย เครื่องหมายและสัญลักษณ์ ในการอ่านแผนที่ แผนที่
2. อ่านออกเสียง	- อ่านออกเสียงถูกต้องและชัดเจน	- อ่านออกเสียงถูกต้องคล่องแคล่วและชัดเจน	